

MAZOWSZE W SPÓDNICY

Wystawa lalek artystycznych „MAZOWSZE W SPÓDNICY” prezentuje sylwetki wybranych kobiet, które w szczególny sposób zapisały się na kartach historii Mazowsza dzięki swoim niezwykłym, często pionierskim osiągnięciom w różnych dziedzinach kultury, sztuki, nauki, sportu, polityki i działalności społecznej.

Wizerunki bohaterek przedstawiono w postaci lalek artystycznych wykonanych w różnych technikach plastycznych przez 15 cenionych polskich artystek: Marię Biernat, Karolinę Byrską, Martę Górny, Ewę Graniak-Wosinek, Izabelę Kłos, Natalię Kondratiuk, Agnę Kurnatowską, Joannę Michalską, Jolantę Niedzielę-Chudzik, Elenę Ovcharovą, Katarzynę Pietrzykowską, Justynę Skowyrską-Górską, Monikę Szambelan-Althamer, Annę Szkudlarską, Małgorzatę Trafimoff. Wszystkie postaci zostały odwzorowane w skali około 1:3, a każda z nich zasiadła na specjalnie dla niej zaprojektowanym siedzisku, których większość wykonał stolarz-miniaturzysta Maciej Sztolcman.

Z definicji lalka artystyczna jest obiektem plastycznym, rodzajem rzeźby-instalacji przestrzennej, portretującej człowieka lub inną humanoidalną istotę. Jest dziełem całkowicie autonomicznym, choć może być też elementem większej artystycznej kompozycji, natomiast nigdy nie pełni funkcji użytkowej jak lalka teatralna czy postać w lalkowym filmie animowanym. W tych dwóch dziedzinach wykonywane są oczywiście dzieła o najwyższym poziomie artystycznym, jednak musimy pamiętać, że jest to całkowicie odrębna dziedzina lalkarstwa. Jako wyjątkowe przedmioty kolekcjonerskie, lalki artystyczne są chętnie tworzone przez artystów na całym świecie, w różnych kontekstach i stylistykach, zarówno jako lalki inspirowane lokalną sztuką (często ludową), jak i historią czy popkulturą. Zazwyczaj bardzo efektowne formy przybierają wszelkie lalki modowe i związane z subkulturami, często zachwycając realizmem i pomysłowością w użyciu środków oraz materiałów. Wykonanie lalki artystycznej wymaga od twórcy ogromnej precyzji i rozlicznych umiejętności: technicznych, rzeźbiarskich, malarskich i krawieckich, pozwala też na niemal nieograniczoną ekspresję

twórczą. Nic więc dziwnego, że po tę formę sięgają okazjonalnie także artyści z innych dziedzin.

Lalki artystyczne są obecnie w Polsce tematem niszowym i ich tworzeniem zajmuje się niewielka grupa artystów, choć tradycje lalkarskie posiadamy bardzo piękne – np. w okresie I wojny światowej międzynarodowe uznanie zyskały lalki artystyczne m.in. z paryskiej pracowni Stefanii Łazarskiej, znane szerzej jako „Madame Paderewski’s Dolls”, w której tworzyli tacy artyści jak Zofia Romer czy Tadeusz Makowski. Serię bardzo cenionych i rozpoznawalnych lalek stworzył także współczesny rzeźbiarz i performer – Paweł Althamer.

MAZOWSZE W SPÓDNICY powstało w trudnych dla artystów czasach całkowitego lockdownu spowodowanego epidemią Covid-19. Dzięki wsparciu 15. mecenasów oraz Samorządu Województwa Mazowieckiego, udało nam się zaprosić do współpracy 15 artystek, które wykonały lalki specjalnie na tę wystawę. Początkowo miała ona formę jedynie wystawy online, jednak w maju 2021 otworzyliśmy ekspozycję w naszym Oddziale Wystaw Czasowych, zaś obecnie wystawa – od początku pomyślana jako edukacyjna ekspozycja mobilna – odbywa tournée po różnych ośrodkach mazowieckich, zachwycając i ucząc kolejnych zwiedzających niezależnie od ich wieku. Każda z artystek tworząc swoją lalkę zadbała nie tylko o uchwycenie podobieństwa z bohaterką, ale też o strój i atrybuty charakteryzujące epokę i profesję jaką dana postać reprezentuje. Każda z lalek wykonana jest z ogromnym kunsztem, posiada swój własny koloryt, charakter i styl, oddając nie tylko indywidualne usposobienie, ale czasem nawet wrażenie emocji i czegoś nieuchwytnego, co sprawia, jakby postać miała za chwilę wstać ze swego siedziska.

Zapraszamy Wszystkich Mieszkańców Powiatu Gostynińskiego oraz turystów odpoczywających na naszym terenie do zwiedzania wystawy i chwili refleksji nad osiągnięciami bohaterek. Ekspozycja, którą dla Państwa przygotowaliśmy stanowi upamiętnienie kobiet wybitnych, mających odwagę wyprzedzić swoją epokę, by czynić świat piękniejszym i lepszym.

GRAŻYNA BACEWICZ

1909-1969r

Kompozytorka, skrzypaczka, pedagog muzyczny, autorka kilkudziesięciu utworów w stylu neoklasycznym. Urodziła się w Łodzi. Początkowo gry na skrzypcach i fortepianie uczyła się u swojego ojca, Vincasa Bacevičiusa, litewskiego dyrygenta i kompozytora, a od 1919 r. – w Konserwatorium Muzycznym Heleny Kijeńskiej-Dobkiewiczowej. W 1923 r. zamieszkała w Warszawie,

gdzie w 1932 r. ukończyła Państwowe Konserwatorium Muzyczne. Już 3 lata później otrzymała wyróżnienie w 1. Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. Henryka Wieniawskiego. Dało to początek pasmu sukcesów w konkursach skrzypcowych i kompozytorskich oraz trwającej do 1953 r. międzynarodowej karierze solowej. W czasie II wojny światowej występowała m.in. na koncertach konspiracyjnych. Od lat 50. poświęciła się kompozycji i nauczaniu, była też jurorką wielu konkursów muzycznych, a w latach 1960-69 – wiceprezesem Związku Kompozytorów Polskich. Od 1966 r. do końca życia prowadziła klasę kompozycji w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie.

Pozamuzyczną pasją artystki było pisanstwo – w latach 60. tworzyła utwory prozatorskie. Niektóre z jej opowiadań i nowel zostały wydane w 1970 r. w autobiograficznym tomiku „Znak szczególny”. Jest także autorką powieści kryminalnej „Sidła”, która ukazała się drukiem 50 lat po jej śmierci.

Grażyna Bacewicz otrzymała wiele nagród za całokształt twórczości, np. Nagrodę Muzyczną Miasta Warszawy i Nagrodę Związku Kompozytorów Polskich. Została również odznaczona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem 10-lecia Polski Ludowej oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Jest patronką uczelni i wielu szkół muzycznych, a także licznych konkursów dla muzyków i kompozytorów.

Kilka słów o autorce lalki:

Elena Ovcharova (ur. 1984) – absolwentka edukacji artystycznej na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tworzeniem lalek zajmuje się od 14 lat – jest to jej największa pasja. W swoich pracach łączy różne techniki i materiały: modelinę, różne gliny, papier-mâché i tkaniny. Oprócz tego jest aktywna także w innych dziedzinach: maluje obrazy olejne – figuratywne abstrakcje, tworzy ceramiczne patery, małe rzeźby i płaskorzeźby, ponadto zajmuje się grafiką, ilustracją, asamblażem i projektowaniem ubioru, prowadzi też różnego rodzaju warsztaty twórcze. Prace artystki prezentowane były na kilkunastu wystawach indywidualnych i zbiorowych w Polsce i za granicą.

Technika wykonania lalki: Popiersie i kończyny wykonane ze specjalistycznej modeliny, ciało na drucianym stelażu pokrywanym warstwowo watą, włosy z farbowanej wełny owczej, detale twarzy malowane, oczy pokryte lakierem żywicznym.

MICHALINA CHEŁMOŃSKA-SZCZEPANKOWSKA

1885-1953r

Nauczycielka, poetka i działaczka oświatowa. Urodziła się w Warszawie – tu odebrała wykształcenie w zakresie polonistyki i języków obcych, a w 1906 r. uzyskała prawo nauczania. W 1907 r. zamieszkała w Mińsku Mazowieckim, gdzie w 1909 r. podjęła pracę w Prywatnej Dwuklasowej Szkole Jadwigi Dmowskiej, a w 1912 r. – w Siedmioklasowej Pensji Marii Grochowskiej. W latach 1918-20

nauczała języka polskiego w Gimnazjum Żeńskim przy ul. Tadeusza Kościuszki. Od 1919 r. przez trzynaście lat organizowała i prowadziła Publiczne Szkoły Powszechne w okolicznych wsiach. Tworzyła wiersze i przekłady poezji, opowiadania oraz utwory sceniczne – głównie dla dzieci. W 1907 r. zadebiutowała w tygodniku „Zorza”, rok później wydano zbiór jej wierszy zatytułowany „Ranna rosa”. Publikowała wielokrotnie m.in. w „Moim Pisemku”, „Płomyku” i „Płomyczku”. W czasie II wojny światowej, będąc już na emeryturze, angażowała się w tajne nauczanie młodzieży.

Ze względu na bogaty dorobek w obszarze literatury i poezji dziecięcej, kierowanie swojej twórczości do ludu, a także wieloletnią pracę na rzecz ludności wiejskiej, twórczyni ta nazywana bywa „Mińską Konopnicką”.

Za swoją działalność dydaktyczną Michalina Chełmońska-Szczepankowska została odznaczona medalem 10-lecia Odzyskania Niepodległości oraz medalem za długoletnią służbę nauczycielską. Jest patronką Szkoły Podstawowej nr 2 w Słupnie, a jej imię nosi Powiatowy Konkurs Recytatorski dla dzieci i młodzieży z Mińska Mazowieckiego i okolic.

Kilka słów o autorce lalki:

Justyna Skowyrska-Górska (ur. 1980) – absolwentka Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i Studium Pedagogicznego. Od 2016 r. bierze udział w licznych projektach, pełniąc rolę instruktora, wykładowcy, organizatora i animatora kultury. Zajmuje się działalnością edukacyjną dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz terapią przez sztukę osób niepełnosprawnych. Zarządza pracownią ceramiki w ośrodku szkoleniowym Stowarzyszenia „Akademia Łucznica”, w którym w latach 2016-20 pełniła funkcję Prezesa. Prowadzi też kursy doskonalenia zawodowego w dziedzinie ceramiki. Ma na swoim koncie kilka wystaw indywidualnych i kilkanaście zbiorowych, zarówno ceramiki użytkowej czy dekoracyjnej, jak i malarstwa.

Technika wykonania lalki: Tors, kończyny, głowa i fryzura uformowane z gliny, wypalane, malowane i szkliwione, pozostała część ciała wykonana z tkaniny z wypełnieniem.

WANDA GERTZ

1896-1958r

Porucznik Wojska Polskiego, major Armii Krajowej, żołnierz Kedywu, działaczka patriotyczna i niepodległościowa. Urodziła się i wychowała w Warszawie, gdzie w 1913 r. ukończyła żeńskie Gimnazjum Kuzienkowej, a w 1915 r. kursy buchalteryjne Zgromadzenia Kupców m.st. Warszawy, uczestnicząc zarazem w tajnym skautingu. W 1916 r., jako Kazimierz Żuchowicz, zgłosiła się w męskim przebraniu do służby w I Brygadzie Legionów Polskich

i została przyjęta, mimo iż dowództwo od razu rozpoznało w niej kobietę. Podczas wojny polsko-bolszewickiej pełniła funkcję komendantki II Ochotniczej Legii Kobiet. We wrześniu 1939 r. brała udział w obronie Warszawy, a od 1942 r. dowodziła oddziałem AK „Dysk” – Dywersja i Sabotaż Kobiet, z którym uczestniczyła w powstaniu warszawskim. Po wyzwoleniu z obozu jenieckiego wstąpiła do I Korpusu Polskiego. Przez całe życie angażowała się w promowanie służby wojskowej kobiet, a po wojnie – już w Londynie – w dokumentację i uznanie ich zasług dla ojczyzny. W dzieciństwie ulubioną zabawką małej Wandy były żołnierzyki, a ze swoim starszym o 4 lata bratem i jego kolegami całymi dniami bawiła się w wojsko. Podczas tych zabaw przyszła major wykazywała się ogromnym zapałem bojowym, przez co nierzadko wracała do domu mocno poturbowana.

Za swoją służbę ojczyźnie Wanda Gertz została odznaczona m.in. Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości z Mieczami, pięciokrotnie Krzyżem Walecznych oraz pośmiertnie Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Kilka słów o autorce lalki:

Maria Biernat (ur. 1974) – absolwentka Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. W. Gersona w Warszawie. Studiowała Antropologię Kultury na Uniwersytecie Warszawskim, obroniła tytuł magistra sztuki na PWSFTviT w Łodzi. Dobrze czuje się w różnych formach multimedialnych i filmowych, eksperymentuje z technikami krawieckimi i z różnorodnymi materiałami, wykonując miniaturowe dekoracje i postaci. Ponadto projektuje i tworzy rozmaite formy użytkowe – w tym autorskie meble i akcesoria. Chętnie próbuje swoich sił w nowych technikach plastycznych, pasjonują ją także dawne, tradycyjne techniki rzemieślnicze i rękodzielnicze. Używa pseudonimu artystycznego.

Technika wykonania lalki: Lalka w całości uszyta jako patchwork z tkanin lnianych, bawełnianych i filcu, wypełnienie syntetyczne, stawy łączone na guziki, włosy - z włóczki akrylowej, twarz i dłonie z surówki lnianej, wyprofilowane przestrzennie, malowane kredkami akwarelowymi.

HALINA KONOPACKA

1900-1989r

Lekkoatletka, mistrzyni olimpijska w rzucie dyskiem. Urodziła się w Rawie Mazowieckiej, a dorastała w Warszawie, gdzie w 1920 r. podjęła studia filologiczne na Uniwersytecie Warszawskim. Związała się wówczas z Akademickim Związkiem Sportowym, zaś trzy lata później – dostrzeżona przez selekcjonera Maurice’a Baqueta – zajęła się lekkoatletyką, szybko stając się niepokonaną dyskobolką. Już 1924 r. została mistrzynią Polski w tej

dyscyplinie, po czym odniosła szereg sukcesów międzynarodowych. W 1928 r. na Igrzyskach Olimpijskich w Amsterdamie ustanowiła światowy rekord w rzucie dyskiem, stając się tym samym pierwszą polską złotą medalistką olimpijską. Karierę lekkoatletki zakończyła w 1931 r. i poświęciła się zawodniczej grze w tenisa. Była też zapaloną narciarką i automobilistką. Działała społecznie, m.in. jako prezes Oddziału Warszawskiego Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej Kobiet. Ponadto pisała i publikowała wiersze, a także malowała kompozycje kwiatowe.

We wrześniu 1939 r. mistrzyni olimpijska brała udział w brawurowej ewakuacji złota Banku Polskiego, organizowanej przez jej męża – pułkownika Ignacego Matuszewskiego. Prowadziła jeden z autobusów wypełnionych skrzyniami ze skarbem narodowym, co zapewniło jej przydomek „podwójnie złota”. W ciągu kariery sportowej, Halina Konopacka była siedmiokrotną rekordzistką świata w rzucie dyskiem oraz pchnięciu kulą i ponad dwudziestokrotną mistrzynią kraju w różnych dyscyplinach lekkoatletycznych. Została odznaczona m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i pośmiertnie Orderem Orła Białego.

Kilka słów o autorce lalki:

Małgorzata Trafimoff (ur. 1967) – z zawodu pielęgniarka w hospicjum i opiekunka seniorów, z zamiłowania malarka, ilustratorka i twórczyni lalek. Pracy w różnych technikach plastycznych nauczyła się samodzielnie. Od 2019 r. współprowadzi w Warszawie pracownię, w której powstają lalki i miniaturowe scenografie. Na co dzień artystka realizuje autorskie projekty w zakresie tworzenia lalek z różnorodnych materiałów, dioram, malarstwa i ilustracji literatury dziecięcej, współpracuje także jako ilustratorka z czasopismem literackim Weryformat. Jej prace prezentowane były kilku na wystawach zbiorowych i indywidualnych. Oprócz tego prowadziła warsztaty twórcze dla dzieci i młodzieży.

Technika wykonania lalki: Głowa i dłonie lalki rzeźbione z masy epoksydowej dwuskładnikowej, konstrukcja z rzeźbionych elementów PCV wzmocnionych blaszką i nitami, tułów i kończyny wełniane, filcowane na sucho, oczy z żywicy epoksydowej, włosy z moheru czesane, koloryzacja i charakteryzacja farbą akrylową.

MARIA KOWNACKA

1894-1982r

Pisarka, tłumaczka z języka rosyjskiego, autorka książek, sztuk i słuchowisk dla dzieci. Urodziła się w Słupie na Mazowszu, a w Warszawie ukończyła pensję Pauliny Hewelke. Od 1912 r. pracowała jako nauczycielka w szkołach ludowych, po czym sama założyła wiejską szkołę w Krzywdzie. Opowiadania pisała początkowo na potrzeby swojej pracy z dziećmi. Jako autorka zadebiutowała w 1919 r.

w czasopiśmie „Płomyk”. W tym samym roku przeniosła się do Warszawy i tu pracowała jako bibliotekarka. W 1931 r. – mieszkając już na Żoliborzu – opublikowała w „Płomyczku” pierwszą część opowieści o Plastusiu. Jej najśłynniejsza książka, „Plastusiowy pamiętnik”, ukazała się w 1936 r. W latach 30. pisarka współpracowała z Teatrem Baj. W czasie II wojny światowej prowadziła tajne nauczanie w Krzywdzie, zaś powstanie warszawskie spędziła w stolicy, gdzie redagowała „Dziennik dziecięcy” – powstańcze czasopismo dla dzieci. Po wojnie całkowicie poświęciła się pisarstwu i zyskała ogromną popularność wśród czytelników.

Pisarka była wielką miłośniczką natury. Jeszcze w 1939 r. nabyła działkę w podwarszawskich Łomiankach, gdzie w 1958 r. stanął jej dom letniskowy – „Plastusiowo”. Tam oddawała się swoim pasjom: obserwacji ptaków, tworzeniu rękodzieła i miedzianej biżuterii, a także przygotowywaniu przetworów.

Maria Kownacka za swoją twórczość dla najmłodszych została uhonorowana Orderem Uśmiechu i nagrodą „Orle Pióro”. Ponadto otrzymała m.in. srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej. Zarówno pisarka, jak i stworzony przez nią Plastuś są patronami wielu przedszkoli, szkół, bibliotek i innych placówek w całej Polsce.

Kilka słów o autorce lalki:

Anna Szkudlarska (ur. 1965) – absolwentka studiów filozoficznych na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Szkoły Ceramicznej w Szczawnie Zdroju. Od 2014 r. tworzy lalki tekstylne na szkielecie z runa owczego, ręcznie modelowanym i filcowanym na sucho. Artystka zwykle kieruje się w procesie twórczym intuicją, nie zakładając odgórnie konkretnej wizji swojej pracy. Ponadto od najmłodszych lat zajmuje się rękodziełem artystycznym i biegle operuje wieloma technikami rękodzielniczymi – otrzymała znak jakości „polskie rękodzieło/polish handmade – znak dobrego rękodzieła” w dziedzinach: sutasz, frywolitka i dziewiarstwo. Techniki te często wykorzystuje przy tworzeniu strojów swoich autorskich lalek. Ponadto prowadzi kursy i warsztaty twórcze w zakresie znanych sobie technik.

Technika wykonania lalki: Tułów i kończyny z trykotu na szkielecie z runa owczego, twarz filcowana na sucho – rzeźbiona w runie owczym, obciągnięta trykotem, stawy ruchome – kulkowe i wg konstrukcji własnej, włosy syntetyczne, oczy akrylowe, detale twarzy malowane farbami, kredkami akwarelowymi oraz suchymi pastelami.

MARIA KOŹNIEWSKA - KALINOWSKA

1875-1968r

Malarka, portrecistka. Urodziła się w Warszawie, gdzie w wieku 9 lat rozpoczęła edukację artystyczną u malarza i rysownika Ludomira Dymitrowicza. W latach 1893-1902 kształciła się u słynnego artysty Józefa Pankiewicza, który namówił ją na wyjazd do Paryża. W latach 1903-11 kontynuowała naukę w tamtejszych Académie Vitti i Académie Colarossi.

Przez cały pobyt w Paryżu prezentowała swoje kolejne prace w Salonie, z roku na rok otrzymując coraz lepsze recenzje. W 1905 r. w Royal Academy of Arts w Londynie odbyła się jej pierwsza indywidualna wystawa. W 1911 r. artystka powróciła na stałe do Warszawy, gdzie pracowała jako ceniona portrecistka i nauczała rysunku w szkołach średnich. Była członkinią warszawskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych oraz uczestniczką wielu organizowanych przez nie wystaw. Większość jej dorobku artystycznego spłonęła podczas powstania warszawskiego. Po wojnie nadal tworzyła i wystawiała, uczestnicząc np. w Pierwszej Ogólnopolskiej Wystawie Plastyki w 1950 r.

W Paryżu malarka mieszkała przez pewien czas u swojej przyjaciółki i mentorki – Olgi Boznańskiej, do której często porównywali ją recenzenci. Pamiątką ich przyjaźni jest jedyny znany obecnie portret tej warszawskiej artystki namalowany przez Boznańską w 1903r. Jeszcze jako studentka Maria Koźniewska została nagrodzona złotym medalem Académie Colarossi za studium aktu. Nieliczne zachowane do dziś prace artystki znajdują się w zbiorach m.in. Muzeum Narodowego w Warszawie i Muzeum Narodowego w Krakowie, często prezentowane są także na wystawach czasowych poświęconych sztuce kobiet.

Kilka słów o autorce lalki:

Natalia Kondratiuk (ur. 1981) – z zawodu ekonomista-menedżer, z zamiłowania artystka. Już od dzieciństwa pasjonowała się rysunkiem i uczęszczała do pracowni artystycznej. 10 lat temu zainteresowała się tworzeniem lalek tekstylnych. Swoje autorskie postacie wykonuje w charakterystycznym stylu, który odsyła odbiorców do świata dziecięcych marzeń. W 2019 r. założyła rodzinną firmę Międzynarodowa Szkoła Lalek, by przekazywać wiedzę kursantom z całego świata. Prowadziła liczne zajęcia na Białorusi, skąd pochodzi, w Rosji, Ukrainie, Grecji, Polsce i na Malcie, a także szkołę internetową, gdzie w ciągu miesiąca można nauczyć się tworzenia lalek od podstaw. Jej lalka brała udział w Międzynarodowej Wystawie Art Fest w Wielkiej Brytanii.

Technika wykonania lalki: Głowa, korpus i kończyny lalki szyte z grubej bawełny impregnowanej mieszanką kawy i białego kleju, wypełnienie poliestrowe dociążone kamieniami, włosy naturalne – kozie, detale twarzy malowane farbami akrylowymi i pastelami olejnymi.

AGNIESZKA OSIECKA

1936-1997r

Poetka, pisarka, reżyserka filmowa i telewizyjna, dziennikarka, autorka ponad 2000 tekstów piosenek. Urodziła się i przez większość życia mieszkała w Warszawie, na Saskiej Kępie, gdzie uczęszczała do żeńskiego liceum im. Marii Skłodowskiej-Curie. W 1956 r. ukończyła studia na Wydziale Dziennikarskim Uniwersytetu Warszawskiego, a w 1961 r. uzyskała dyplom reżysera w łódzkiej Szkole Filmowej. Od 1954 r. związana była ze Studenckim Teatrem Satyryków, w którym zadebiutowała jako autorka tekstów piosenek. W latach 1963-69 współprowadziła na antenie Trójki

„Radiowe Studio Piosenki” – wylansowało ono wielu znanych artystów estradowych. Do jej słów komponowali najwybitniejsi polscy twórcy muzyki rozrywkowej. Obok ponadczasowych przebojów, autorka tworzyła teksty na potrzeby filmów, spektakli teatralnych i telewizyjnych oraz kabaretów. W latach 1994-96 współpracowała regularnie z sopockim Teatrem Atelier. Wydała ponad 20 książek, m.in. powieści, wspomnień, a także zbiorów wierszy i utworów scenicznych.

Przez wiele lat poetka często odwiedzała mazurską wieś Krzyże położoną nad Jeziorem Nidzkim. Było to nie tylko jej ulubione miejsce wypoczynku, ale także źródło inspiracji. Z miłości do Krainy Tysiąca Jezior sprawiła sobie nawet własną łódź motorową, którą nazwała „Mister Paganini”.

Twórczość Agnieszki Osieckiej nagradzano wielokrotnie na festiwalach w Opolu, a także np. Nagrodą Literacką ZAIKS-u czy Nagrodą Polskiej Estrady „Prometeusz”. Ponadto poetka została odznaczona m.in. Złotym Krzyżem Zasługi i pośmiertnie Krzyżem

Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Jest patronką konkursów i festiwali artystycznych oraz kilkunastu szkół i instytucji kultury w całej Polsce.

Kilka słów o autorce lalki:

Marta Górny (ur. 1985) – z wykształcenia animatorka kultury, plastyczka, studiowała malarstwo na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Tworzeniem lalek artystycznych zajmuje się od 2016 r. Pod szyldem Funanya Art Dolls twórczyni wykonuje w pełni ruchome miniaturowe postacie przedstawiające ludzi – dorosłych i dzieci, zwierzęta – realistyczne i przerysowane, a także najróżniejsze stwory fantastyczne, np. trolle, smoki czy jednorożce. Korzysta głównie z masy termoutwardzalnej, silikonowego wypełnienia, a także np. ekoskóry, tkanin i sztucznych futer. W procesie tworzenia lalek artystka nie stosuje form ani wykrojów – kieruje się wyłącznie własną wyobraźnią, chętnie podejmuje też nowe wyzwania.

Technika wykonania lalki: Popiersie i kończyny z masy termoutwardzalnej, stelaż z drutu miedzianego, korpus pokryty watą tapicerską i tkaniną, włosy z wełny czesankowej, oczy szklane, detale twarzy malowane.

HELENA RASIOWA

1917-1994r

Matematyczka, profesor Uniwersytetu Warszawskiego i Polskiej Akademii Nauk. Urodziła się w Wiedniu, zaś dorastała w Warszawie, gdzie ukończyła szkołę średnią i otrzymała wykształcenie muzyczne. Po maturze przeszła kurs biznesu i zarządzania, a w 1938 r. rozpoczęła studia matematyczne na Uniwersytecie Warszawskim. W czasie II wojny

światowej kontynuowała edukację na tajnych kompletach prowadzonych przez wybitnych wykładowców uniwersyteckich. Pracę magisterką była zmuszona napisać dwukrotnie, gdyż rękopis pierwszej spłonął podczas powstania warszawskiego wraz z całym dobytkiem rodziny. W 1945 r. matematyczka powróciła na Uniwersytet Warszawski, gdzie uzyskiwała kolejne stopnie naukowe zwieńczone w 1967 r. tytułem profesora zwyczajnego. W latach 1954-63 pracowała w Instytucie Matematycznym PAN. Była autorką ponad 100 publikacji naukowych i 3 monografii, m.in. światowej sławy podręcznika „Wstęp do matematyki współczesnej”, a także założycielką i redaktorką naczelną czasopisma „Fundamenta Informaticae”.

W swoich pracach oraz wygłaszanych na całym świecie wykładach badaczka podejmowała zagadnienia z zakresu logiki matematycznej, algorytmiki i matematycznych podstaw informatyki. Była jedną z pionierek informatyki teoretycznej, wizjonersko dostrzegając zastosowania logiki matematycznej w rozwoju i przyszłości tej dziedziny. Prowadziła też wieloletnie badania nad sztuczną inteligencją.

Za swoją działalność naukową i akademicką Helena Rasiowa otrzymała m.in. nagrodę i tytuł honorowego członka Polskiego Towarzystwa Matematycznego, dwie nagrody Ministra i medal im. Sierpińskiego. Ponadto została odznaczona Medalem 10-lecia Polski Ludowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Kilka słów o autorce lalki:

Agna Kurnatowska (ur. 1983) – z wykształcenia pedagog, z zamiłowania artysta tekstylny, od ponad 9 lat tworzy unikatowe przedmioty, łącząc klasyczny styl filcowania z nowoczesnym podejściem, a także z rzeźbą i haftem. Na co dzień zajmuje się tkaniną artystyczną, wykonuje też inspirowane pięknem leśnej roślinności dekoracje ścienne zamknięte w tamborkach. Tworząc lalki artystka skupia się na funkcjonalności i realizmie – postacie mają ruchome kończyny, by móc je dowolnie modelować. Zwraca szczególną uwagę na charakter danej postaci i zawsze stara się ująć go w procesie tworzenia. Jej prace znajdują się w Polsce, USA, Szwecji czy Anglii. Ponadto propaguje filcowanie, zarówno jako prowadząca warsztaty, jak i pomysłodawczyni specjalnych zestawów dla początkujących.

Technika wykonania lalki: Korpus wraz z głową i twarzą filcowany na sucho z wełny tyrolskiej w błamie, na stelażu drucianym, kończyny z ruchomymi stawami

filcowane na sucho, włosy z wełny merynosa australijskiego, oczy i detale twarzy częściowo filcowane, częściowo podkreślone pastelami suchymi.

IRENA SENDLEROWA

1910-2008r

Spółeczniczka i działaczka charytatywna, szefowa Referatu Dziecięcego Rady Pomocy Żydom „Żegota”. Urodziła się w Warszawie, zaś gimnazjum ukończyła w Piotrkowie Trybunalskim, tam też działała w harcerstwie. Od 1927 r. studiowała na Uniwersytecie Warszawskim prawo i polonistykę, którą wskutek życiowych perturbacji ukończyła dopiero w 1939 r. W latach 30. opiekowała się samotnymi matkami z ramienia Obywatelskiego Komitetu Pomocy Społecznej, następnie

pracowała w Wydziale Opieki Społecznej Zarządu Miasta Warszawy, w którym na początku II wojny światowej zorganizowała tajne komórki pomocy Żydom. Od 1942 r., w ramach działań „Żegoty”, wraz ze współpracownikami przeprowadziła z getta na stronę aryjską ponad 2500 dzieci, zapewniając im bezpieczne dokumenty oraz opiekę. Kartotekę swoich podopiecznych umieściła w butelkach i zakopała w ogrodzie zaufanej łączniczki, by ocaleni mogli po wojnie poznać swoją tożsamość. W czasie powstania warszawskiego pomagała rannym jako pielęgniarka i oddziałowa szpitala. W okresie powojennym nadal pracowała na rzecz dzieci – zakładała domy sierot oraz powołała Ośrodek Opieki nad Matką i Dzieckiem.

Pierwsze lata życia mała Irena spędziła w uzdrowiskowym Otwocku, gdzie rodzina przeniosła się ze względu na problemy zdrowotne jedynaczki. Tam chętnie bawiła się

z żydowskimi rówieśnikami, dzięki czemu błyskawicznie nauczyła się mówić w jidysz, a jej towarzysze zabaw – po polsku.

Za swoje niezwykle czyny Irena Sendlerowa została uhonorowana medalem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata oraz m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Nagrodą imienia Jana Karskiego – Za Odwagę i Serce oraz Orderem Orła Białego. Była Honorową Obywatelką Państwa Izrael. Jest patronką m.in. wielu szkół i ulic, a także warszawskiej nagrody „Za naprawianie świata”.

Kilka słów o autorce lalki:

Jolanta Niedziela-Chudzik (ur. 1976) – absolwentka kierunku Wychowanie Plastyczne na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, autorka magiczno-realistycznych obrazów w technice akrylowej oraz ilustracji w technice wycinanki-kolażu. Artystka szyje lalki ręcznie z naturalnych tkanin, a ich twarze maluje farbami akrylowymi, rysuje ołówkiem bądź rzeźbi w formie masek z masy papierowej. W swoich pracach stara się ukazywać duchowy aspekt kobiecej natury, oprócz tego tworzy lalki-amulety, motanki. Prowadzi cykliczne warsztaty twórczo-rozwojowe pod nazwą Ogrody Kobiet, prowadzi też indywidualne zajęcia z malarstwa dla młodzieży. Brała udział w kilkunastu wystawach malarskich w kraju i za granicą, jej obrazy znajdują się w prywatnych kolekcjach w wielu krajach.

Technika wykonania lalki: Korpus, głowa i kończyny lalki szyte ręcznie z tkanin z odzysku, twarz w postaci maski wyrzeźbiona w masie papierowej, detale twarzy malowane farbami akrylowymi, detale dłoni – wyszywane, włosy z wełny czesankowej; klatka druciana, ptaszki z bibuły wykonane w technice origami.

HALINA SKIBNIEWSKA

1921-2011r

Architektka i urbanistka, wykładowczyni, działaczka polityczna i społeczna. Urodziła się w Warszawie. W czasie II wojny światowej działała w konspiracyjnej Pracowni Architektonicznej i Urbanistycznej, a także w Organizacji Pomocy Żydom „Żegota”. W 1948 r. ukończyła studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, po czym zatrudniła się w Biurze Odbudowy Stolicy. Równolegle kontynuowała podjętą wcześniej pracę

w pracowni architektonicznej Romualda Gutta, współtworząc m.in. budynek GUS. W latach 1957-1972 w Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej realizowała swoje największe dzieło – słynne osiedle Sady Żoliborskie. Jej priorytetem była wygoda mieszkańców, dlatego wbrew ówczesnym dyrektywom, w każdym mieszkaniu ulokowała łazienkę. Na autorskim osiedlu Sadyba wprowadziła pierwsze w Polsce mieszkania dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W latach 1965-85 była bezpartyjną posłanką, zaś od 1971 r. jako pierwsza kobieta w historii Polski pełniła funkcję wicemarszałka Sejmu. W tym samym roku zaczęła wykładać na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, gdzie 4 lata później została profesorem.

Architektka była pasjonatką kultury francuskiej i wieloletnim prezesem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Francuskiej. Współpracowała jako korespondentka z francuskim czasopismem branżowym „L'Architecture d'Aujourd'hui”, a po Sadach Żoliborskich oprowadzała samego generała Charles'a de Gaulle'a.

Halina Skibniewska otrzymała wiele nagród architektonicznych i Honorową Nagrodę SARP. Odznaczono ją ponadto m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem 10-lecia Polski Ludowej, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, a także francuskim Orderem Narodowym Legii Honorowej.

Kilka słów o autorce lalki:

Izabela Kłos (ur. 1975) – absolwentka ASP im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi. Z zawodu projektant mody ze specjalizacjami w zakresie odzieży oraz wyrobów skórzanych i obuwia, właścicielka Studia Mody CAPRICORNUS. Kolekcjonuje lalki typu fashion doll – ma ich ponad 300. Jej pasją jest tworzenie miniaturowych ubiorów w różnych technikach krawieckich i dziewiarskich. Od niedawna wykonuje samodzielnie całe lalki. Ponadto buduje domki dla lalek i miniaturowe dioramy, które wyposaża w realistyczne akcesoria swojego autorstwa i uwiecznia na autorskich fotografiach. Prowadzi też zajęcia w Klubie Mody w Jagiellońskim Domu Kultury. W 2019 roku lalki z jej kolekcji i autorskie dioramy brały udział w wystawie zbiorowej.

Technika wykonania lalki: Głowa, dłonie i stopy z masy samoutwardzalnej, pozostałe części ciała na stelażu z drutu wzmocnionego folią aluminiową i plastrem opatrunkowym, pokryte watą i obszyte cielistą dzianiną, oczy szklane, włosy z farbowanego futra alpaki, detale twarzy malowane farbą akrylową i akwarelową.

MARIA SKŁODOWSKA-CURIE

1867-1934r

Fizyczka, chemiczka, prekursorka radiochemii, dwukrotna noblistka. Urodziła się w Warszawie i tu w 1883 r. ukończyła III Żeńskie Gimnazjum Rządowe. Pracowała jako guwernantka, uczęszczając jednocześnie na kursy Uniwersytetu Latającego i przygotowując się do studiów na paryskiej Sorbonie, które rozpoczęła w 1891 r. W 1893 r. uzyskała licencjat z fizyki, a rok później z matematyki – obydwie z doskonałą lokatą. Od 1897 r. wraz z mężem Pierre’em Curie prowadziła badania nad promieniotwórczością. W 1898 r. odkryli wspólnie nieznane dotąd pierwiastki chemiczne – polon

i rad. W 1903 r. Maria Skłodowska-Curie uzyskała tytuł doktora, a w 1906 r. przejęła katedrę fizyki po tragicznie zmarłym mężu, stając się profesorem Sorbony jako pierwsza kobieta w historii uczelni. W 1912 r. zainicjowała budowę Instytutu Radowego w Paryżu, a w 1932 r. otworzyła i wyposażyła w gram radu bliźniaczy instytut w Warszawie. By jej odkrycia mogły służyć wszystkim, nigdy nie zastrzegła ich patentem.

W czasie I wojny światowej noblistka prowadziła sieć mobilnych punktów prześwietleń dla rannych żołnierzy francuskich. Aby móc przewozić aparat rentgenowski, zrobiła prawo jazdy na samochody ciężarowe. Na co dzień była zapaloną cyklistką, do pracy dojeżdżała rowerem – nawet jej podróż poślubna miała formę wycieczki rowerowej.

Maria Skłodowska-Curie została laureatką dwóch Nagród Nobla – wraz z mężem dziedzinie fizyki i indywidualnie w dziedzinie chemii. Otrzymała 4 doktoraty honorowe oraz honorowe obywatelstwo m.st. Warszawy. Odznaczono ją hiszpańskim Krzyżem Wielkim Orderu Cywilnego Alfonsa XII i pośmiertnie Orderem Orła Białego. Jest patronką licznych instytucji naukowych, edukacyjnych i medycznych na całym świecie.

Kilka słów o autorce lalki:

Karolina Byrska (ur. 1985) – z wykształcenia technik organizacji reklamy, absolwentka Warszawskiej Szkoły Reklamy. Od 7 lat wykonuje tatuaże, ponadto fotografuje w malarskim stylu, zajmuje się też designem odzieżowym, tworząc autorskie kolekcje ubiorów – wszystko w ramach swojej firmy Dancink Needles. Tworzeniem lalek artystycznych zajęła się w 2019 r. dzięki uczestnictwu w warsztatach Trina Art Studio. Lalki – często postacie fantastyczne – tworzy przede wszystkim z masy polimerowej i różnorodnych tkanin, które maluje i impregnuje. Pasję tę artystka traktuje jako naturalne przedłużenie dziecięcego zamiłowania do mas plastycznych oraz malarstwa i rysunku, które towarzyszą jej od lat.

Technika wykonania lalki: Popiersie i kończyny lalki z masy termoutwardzalnej na drucianym stelażu, elementy stawów łączone sznurkiem sizalowym, korpus z tkaniny z wypełnieniem, włosy syntetyczne, oczy z malowanej i lakierowanej masy termoutwardzalnej, detale twarzy malowane.

ZUZANNA STROMENGER

1925-2011r

Biolog specjalizująca się w zoologii, hydrologii i etologii, autorka książek, publicystka i tłumaczka, obrończyni praw zwierząt. Urodziła się w Warszawie i tu spędziła większość życia. Uczestniczyła w powstaniu warszawskim jako łączniczka Armii Krajowej – ps. „Zuza”. Po zakończeniu II wojny światowej studiowała na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie w 1950 r. uzyskała magisterium z filozofii, a w 1957 r. doktorat z biologii. Interesowała się przede wszystkim

zagadnieniami związanymi z zachowaniem i ewolucją zwierząt oraz etologią i seksuologią człowieka. Jej ogromny dorobek naukowy i popularyzatorski obejmuje 14 książek, ok. 300 artykułów, wiele haseł encyklopedycznych, a także redakcję wydawnictw zbiorowych oraz tłumaczenia literatury fachowej. Prowadziła liczne wykłady i odczyty, jak również popularne audycje o tematyce przyrodniczej na antenie Polskiego Radia. Ponadto, jako członkini m.in. Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, przez wiele lat działała na rzecz edukacji osób dorosłych.

Od czasów dzieciństwa przyszłej biolog towarzyszyły koty. Z czasem stała się ich znawczynią – autorką cenionych książek oraz artykułów o kocich zwyczajach i pochodzeniu. Swoją debiut wydawniczy poświęciła natomiast hodowli i zachowaniom chomików syryjskich.

Działalność naukowa i społeczna Zuzanny Stromenger została uhonorowana m.in. Złotą Odznaką Towarzystwa Przyjaciół Zwierząt i odznaką „Za zasługi dla województwa warszawskiego”. Za udział w powstaniu warszawskim odznaczono ją Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Warszawskim Krzyżem Powstańczym.

Kilka słów o autorce lalki:

Ewa Graniak-Wosinek (ur. 1978) – absolwentka Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Koszalinie, filologii polskiej z kulturoznawstwem na Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz edukacji artystycznej na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Obecnie pracuje jako bibliotekarka, ceramiczka i autorka bloga poświęconego grom planszowym. Lalki kolekcjonuje i tworzy od najmłodszych lat – uwielbia rustykalny urok „szmacianek”, często sięga też do technik ludowych, takich jak tradycyjne motanki. Oprócz tego zajmuje się fotografią portretową i grafiką, a także prowadzi zajęcia twórcze dla dzieci, młodzieży i seniorów. Jej prace w różnych technikach były prezentowane na kilku wystawach zbiorowych w Polsce i za granicą.

Technika wykonania lalki: Głowa, tułów i kończyny szyte z tkaniny lnianej, stelaż druczany, włosy syntetyczne, detale twarzy malowane ołówkiem, cienkopisem permanentnym i farbami akrylowymi; kot ceramiczny, wypalany i szkliwiony.

ANNA TOMASZEWICZ-DOBRKA

1854-1918r

Lekarka chorób kobiecych i pediatra, działaczka społeczna, pierwsza kobieta z dyplomem medycznym prowadząca praktykę lekarską na ziemiach polskich. Urodziła się w Mławie, dzieciństwo spędziła w Łomży i Warszawie, gdzie w 1869 r. ukończyła z wyróżnieniem wyższą pensję pani Paszkiewiczowej. Dwa lata później została przyjęta, jako jedna z pierwszych kobiet, na studia medyczne w Zurychu. Dyplom lekarski otrzymała w 1877 r. W 1880 r. otworzyła swoją praktykę lekarską

w Warszawie przy ulicy Niecałej, a w 1882 r. podjęła pracę w przytułku położniczym, którym kierowała przez kolejnych 30 lat. W 1896r. przeprowadziła pierwsze w stolicy cięcie cesarskie. Ponadto szkoliła akuszerki, propagowała higienę i zdrowy styl życia, udzielała się w Warszawskim Towarzystwie Dobroczynności, Towarzystwie Kolonii Letnich dla Dzieci oraz Towarzystwie Kultury Polskiej. Działała na rzecz równouprawnienia kobiet, m.in. jako współorganizatorka pierwszego Zjazdu Kobiet Polskich w 1907r.

Będąc świeżo upieczoną absolwentką medycyny, otrzymała propozycję pracy w Japonii. Wybrała Warszawę, lecz z braku możliwości nostryfikacji dyplomu na miejscu, swoich praw dochodziła aż w Petersburgu. Traf chciał, że w mieście przebywał akurat sułtan, a jego harem potrzebował kobiecej opieki medycznej. Dzięki podjęciu tej praktyki młodej lekarce udało się ostatecznie zatwierdzić swoje uprawnienia.

Nie zachowały się dokumenty świadczące o tym, by Anna Tomaszewicz-Dobrska otrzymała jakiekolwiek nagrody czy odznaczenia za swoją oddaną, pionierską pracę. Uhonorowali ją natomiast mieszkańcy rodzinnej Mławy, czyniąc lekarkę patronką ulicy, przy której usytuowany jest lokalny szpital.

Kilka słów o autorce lalki:

Katarzyna Pietrzykowska (ur. 1991) – absolwentka Wydziału Scenografii Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie oraz Studium Techniki Teatralnej. Lalki artystyczne tworzy od 2013 r., obecnie pod nazwą Trina Art Studio – swoim dziełom zawsze nadaje rys psychologiczny i indywidualny charakter, traktując pracę nad nimi jako formę relaksacji i wyciszenia. W procesie twórczym artystka korzysta przede wszystkim z różnorodnych mas rzeźbiarskich, a niekiedy z filcu, styroduru czy drewna – na bieżąco dobiera kolory, materiały i dopasowuje je do danej postaci. Od 2018 r. pasją dzieli się z innymi, prowadząc cykliczne kursy lalki artystycznej w Centrum Artystycznym Sztukarnia. Ponadto tworzy realistyczne, miniaturowe ptaki, a także scenografię i rekwizyty na potrzeby animacji poklatkowych.

Technika wykonania lalki: Wszystkie części ciała lalki rzeźbione z masy samoschnącej, poszczególne elementy łączone stawami kulkowymi, włosy z kozy angorskiej, oczy z masy polimerowej i żywicy UV, detale twarzy malowane.

XYMENA ZANIEWSKA

1927-2016r

Scenografka, architektka, projektantka mody i kostiumografka, twórczyni polskiej szkoły scenografii. Urodziła się w Poznaniu, zaś w czasie II wojny światowej trafiła do Częstochowy, gdzie jako sanitariuszka działała w Armii Krajowej. W 1952 r. ukończyła Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, a kilka lat później – Wydział Architektury Wnętrz stołecznej Akademii Sztuk Pięknych. Jako studentka podjęła pracę w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego, następnie w Miastoprojekcie

budującym

Marszałkowską Dzielnicę Mieszkaniową, zaś w latach 1950-55 kierowała Pracownią Urbanistyczną MDM. Jako projektantka wystaw i projektantka mody współpracowała m.in. z Modą Polską. W 1958 r. debiutowała w charakterze autorki dekoracji Teatru Telewizji. Przez ponad 20 lat była głównym scenografem Telewizji Polskiej, z której odeszła w 1981 r. – w dniu ogłoszenia stanu wojennego. Niemal do końca życia tworzyła projekty dekoracji i kostiumów do przedstawień teatralnych oraz operowych.

Artystka była wielką miłośniczką zwierząt – zwłaszcza koni, które towarzyszyły jej w czasach dzieciństwa oraz gęsi, które hodowała i traktowała jak pełnoprawnych domowników. W latach 1990-2014 była prezeską Fundacji Rozwoju Warszawskiego Ogrodu Zoologicznego „Panda”.

Dokonania Xymeny Zaniewskiej nagrodzono m.in. dwiema nagrodami Komitetu ds. Radia i Telewizji za osiągnięcia w obszarze scenografii telewizyjnej oraz I Nagrodą Związku Architektów Szwajcarskich. Twórczyni została też odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Kilka słów o autorce lalki:

Joanna Michalska (ur. 1975) – z wykształcenia plastyk i projektant odzieży. Od 12 lat projektuje i szyje ubiory, akcesoria, zabawki i rozmaite miniaturowe postacie – m.in. w ramach autorskiego projektu „Szmaciane Misie”. Artystka propaguje szycie ręczne jako sposób na relaks, prowadząc liczne warsztaty m.in. szycia, haftowania i cerowania oraz stronę nitkomaniacy.pl. Związana ze Służewskim Domem Kultury i Domem Kultury KADR, gdzie organizuje warsztaty i włącza się w działania społeczne. Oprócz szycia pasjonuje się pracą z papierem oraz współczesnym wykorzystaniem dawnych technik rzemieślniczych. Często pracuje z materiałami z odzysku, ponieważ bliska jest jej filozofia „zero waste”.

Technika wykonania lalki: korpus, głowa i kończyny lalki uszyte ręcznie z tkaniny lnianej z odzysku, ruchome stawy, włosy z włóczki wełnianej z domieszką, oczy i detale twarzy haftowane; gęsi szyte ręcznie z tkaniny bawełnianej, haftowane.

Mira Zimińska-Sygietyńska

1901-1997r

Aktorka, pieśniarka, reżyserka i pedagog, dyrektor zespołów artystycznych. Urodziła się w Płocku i już wieku 7 lat zadebiutowała na deskach tamtejszego teatru w sztuce „Ich czworo”. W latach 1919-20 grała na scenach radomskich, a w 1920 r. została zaangażowana do warszawskich kabaretów Miraż i Qui Pro Quo. Dzięki swym kreacjom kabaretowym już w połowie lat 20. stała się ulubienicą publiczności. W latach 30. występowała na scenach renomowanych teatrów stolicy, grywała także główne role w filmowych komediach muzycznych.

Podczas II wojny światowej działała m.in. w Teatrze Frontowym Armii Krajowej i dawała recitale w szpitalach powstańczych, gdzie pomagała rannym także jako pielęgniarka. W 1948 r. wraz z mężem Tadeuszem Sygietyńskim założyła Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Mazowsze”, który szybko zyskał niebywałą światową sławę – kierowała nim od 1955 r. aż do swojej śmierci. W 1978 r. utworzyła znany i lubiany Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca „Varsovia” – tzw. „Mini Mazowsze”.

Talent komediowy i błyskotliwość zapewniły artystce miano „Chaplina w spódnicy” oraz wielką popularność. W latach międzywojennych jej wizerunki zdobiły reklamy futer, perfum, a także samochodów, które uwielbiała. Sama była posiadaczką czerwonego kabrioletu.

Za swoją działalność na rzecz kultury Mira Zimińska-Sygietyńska została uhonorowana m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą i Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski, a także Orderem Orła Białego. Jako członkinię AK odznaczono ją Krzyżem Armii Krajowej i Warszawskim Krzyżem Powstańczym. Ponadto otrzymała tytuł Honorowego Obywatela Miasta Płocka i jest patronką m.in. kilku szkół w całej Polsce.

Kilka słów o autorce lalki:

Monika Szambelan-Althamer (ur. 1966) – absolwentka Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. W. Gersona w Warszawie. Zajmuje się głównie sztuką użytkową, ceramiką, tkaniną artystyczną, ubiorem, lalkarstwem oraz malarstwem. Od lat 90. wraz z mężem, Pawłem Althamerem, tworzyli charakterystyczne lalki z tkanin – m.in. „Facetów” i „Biznesmenów” wystawianych w witrynie sklepu z zabawkami na warszawskim Starym Mieście. Od 1990 r. artystka organizuje rozmaite warsztaty twórcze, prowadząc kolejne pracownie: „Magenta” na Bródnie, „Indygo” na Pradze, a od 2016 r. pracownię „Umbra” na Targówku. Ukończyła też Uniwersytet Ludowy Rzemiosł w Woli Sękowej i zajmuje się rękodziełem opartym na tradycjach twórczości ludowej. Współpracuje z wieloma galeriami, które prezentują na wystawach jej twórczość malarską, a także rzeźby, domki dla lalek i lalki.

Technika wykonania lalki: Głowa, ręce i nogi ceramiczne, koloryzowane farbą akrylową, stelaż miedziany, korpus owinięty watoliną i obszyty tkaniną bawełnianą, włosy z wełny merynosa, detale twarzy malowane farbą akrylową.